

دانشکده هنر و معماری

رساله دکتری رشته پژوهش و هنر

تاثیر عوامل اجتماعی-فرهنگی بر شکل‌گیری مسکن
بومی روستایی گیلان (با تاکید بر نقش زنان)

مژگان خاکپور

استاد راهنما:

دکتر مجتبی انصاری

استاد مشاور (اول):

دکتر محمود طاووسی

استاد مشاور (دوم):

دکتر علی شیخ مهدی

اسفند ۱۳۹۱

بسمه تعالی
تاییدیه اعضای هیات داوران حاضر در جلسه دفاع از رساله دکتری

بدینوسیله گواهی می شود خانم **مژگان خاکپور** در تاریخ ۹۱/۱۲/۱ از رساله دکتری ۱۸ واحدی خود با عنوان «تأثیر عوامل اجتماعی و فرهنگی بر شکل گیری مسکن بومی روستایی گیلان (با تأکید بر نقش زنان)» دفاع کرده است. اعضای هیات داوران نسخه نهایی این رساله را از نظر فرم و محتوا بررسی کرده و پذیرش آنرا برای دریافت درجه دکتری تخصصی (Ph.D) تایید می نمایند.

امضاء	رتبه علمی	نام و نام خانوادگی	اعضای هیات داوران
	دانشیار	دکتر مجتبی انصاری	۱- استاد راهنما
	استاد	دکتر محمود طاووسی	۲-استاد مشاور (اول)
	استادیار	دکتر علی شیخ مهدی	۳-استاد مشاور (دوم)
	دانشیار	دکتر محمد رضا بمانیان	۴-استاد ناظر داخلی
	دانشیار	دکتر علی اکبر تقوایی	۵-استاد ناظر داخلی
	استادیار	دکتر مجید مفیدی	۶-استاد ناظر خارجی
	دانشیار	دکتر فرهاد تهرانی	۷-استاد ناظر خارجی
	استادیار	دکتر حسنعلی پورمند	۸-نماینده شورای تحصیلات تکمیلی

آیین‌نامه حق مالکیت مادی و معنوی در مورد نتایج پژوهش‌های علمی دانشگاه تربیت مدرس

مقدمه: با عنایت به سیاست‌های پژوهشی و فناوری دانشگاه در راستای تحقق عدالت و کرامت انسان‌ها که لازمه شکوفایی علمی و فنی است و رعایت حقوق مادی و معنوی دانشگاه و پژوهشگران، لازم است اعضای هیأت علمی، دانشجویان، دانش‌آموختگان و دیگر همکاران طرح، در مورد نتایج پژوهش‌های علمی که تحت عناوین پایان‌نامه، رساله و طرح‌های تحقیقاتی با هماهنگی دانشگاه انجام شده است، موارد زیر را رعایت نمایند:

ماده ۱- حق نشر و تکثیر پایان‌نامه/ رساله و درآمدهای حاصل از آنها متعلق به دانشگاه می‌باشد ولی حقوق معنوی پدید آورندگان محفوظ خواهد بود.

ماده ۲- انتشار مقاله یا مقالات مستخرج از پایان‌نامه/ رساله به صورت چاپ در نشریات علمی و یا ارائه در مجامع علمی باید به نام دانشگاه بوده و با تایید استاد راهنمای اصلی، یکی از اساتید راهنما، مشاور و یا دانشجو مسئول مکاتبات مقاله باشد. ولی مسئولیت علمی مقاله مستخرج از پایان‌نامه و رساله به عهده اساتید راهنما و دانشجو می‌باشد.

تبصره: در مقالاتی که پس از دانش‌آموختگی بصورت ترکیبی از اطلاعات جدید و نتایج حاصل از پایان‌نامه/ رساله نیز منتشر می‌شود نیز باید نام دانشگاه درج شود.

ماده ۳- انتشار کتاب، نرم‌افزار و یا آثار ویژه (اثری هنری مانند فیلم، عکس، نقاشی و نمایشنامه) حاصل از نتایج پایان‌نامه/ رساله و تمامی طرح‌های تحقیقاتی کلیه واحدهای دانشگاه اعم از دانشکده‌ها، مراکز تحقیقاتی، پژوهشکده‌ها، پارک علم و فناوری و دیگر واحدها باید با مجوز کتبی صادره از معاونت پژوهشی دانشگاه و براساس آئین‌نامه‌های مصوب انجام شود.

ماده ۴- ثبت اختراع و تدوین دانش فنی و یا ارائه یافته‌ها در جشنواره‌های ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی که حاصل نتایج مستخرج از پایان‌نامه/ رساله و تمامی طرح‌های تحقیقاتی دانشگاه باید با هماهنگی استاد راهنما یا مجری طرح از طریق معاونت پژوهشی دانشگاه انجام گیرد.

ماده ۵- این آیین‌نامه در ۵ ماده و یک تبصره در تاریخ ۸۷/۴/۱ در شورای پژوهشی و در تاریخ ۸۷/۴/۲۳ در هیأت رئیسه دانشگاه به تایید رسید و در جلسه مورخ ۸۷/۷/۱۵ شورای دانشگاه به تصویب رسیده و از تاریخ تصویب در شورای دانشگاه لازم‌الاجرا است.

«اینجانب مژگان خاکپور دانشجوی رشته پژوهش هنر ورودی سال تحصیلی ۱۳۸۷ مقطع دکتری دانشکده هنر و معماری متعهد می‌شوم کلیه نکات مندرج در آئین‌نامه حق مالکیت مادی و معنوی در مورد نتایج پژوهش‌های علمی دانشگاه تربیت مدرس را در انتشار یافته‌های علمی مستخرج از پایان‌نامه / رساله تحصیلی خود رعایت نمایم. در صورت تخلف از مفاد آئین‌نامه فوق‌الاشعار به دانشگاه وکالت و نمایندگی می‌دهم که از طرف اینجانب نسبت به لغو امتیاز اختراع بنام بنده و یا هر گونه امتیاز دیگر و تغییر آن به نام دانشگاه اقدام نماید. ضمناً نسبت به جبران فوری ضرر و زیان حاصله بر اساس برآورد دانشگاه اقدام خواهم نمود و بدینوسیله حق هر گونه اعتراض را از خود سلب نمودم»

امضاء:
تاریخ: ۹۱/۱/۱۵

آیین نامه چاپ پایان نامه (رساله) های دانشجویان دانشگاه تربیت مدرس

نظر به اینکه چاپ و انتشار پایان نامه (رساله) های تحصیلی دانشجویان دانشگاه تربیت مدرس، مبین بخشی از فعالیت های علمی-پژوهشی دانشگاه است، بنابراین به منظور آگاهی و رعایت حقوق دانشگاه، دانش آموختگان این دانشگاه نسبت به رعایت موارد ذیل متعهد می شوند:

ماده ۱: در صورت اقدام به چاپ پایان نامه (رساله) ی خود، مراتب را قبلاً به طور کتبی به «دفتر نشر آثار علمی» دانشگاه اطلاع دهد.

ماده ۲: در صفحه سوم کتاب (پس از برگ شناسنامه) عبارت ذیل را چاپ کند:
«کتاب حاضر، حاصل رساله دکتری نگارنده در رشته پژوهش هنر است که در سال ۱۳۹۰ در دانشکده هنر و معماری دانشگاه تربیت مدرس به راهنمایی جناب آقای دکتر مجتبی انصاری، مشاوره جناب آقای دکتر محمود طاووسی و مشاوره جناب آقای دکتر علی شیخ مهدی از آن دفاع شده است.»

ماده ۳: به منظور جبران بخشی از هزینه های انتشارات دانشگاه، تعداد یک درصد شمارگان کتاب (در هر نوبت چاپ) را به «دفتر نشر آثار علمی» دانشگاه اهدا کند. دانشگاه می تواند مازاد نیاز خود را به نفع مرکز نشر در معرض فروش قرار دهد.

ماده ۴: در صورت عدم رعایت ماده ۳، ۵۰٪ بهای شمارگان چاپ شده را به عنوان خسارت به دانشگاه تربیت مدرس، تأدیه کند.

ماده ۵: دانشجو تعهد و قبول می کند در صورت خودداری از پرداخت بهای خسارت، دانشگاه می تواند خسارت مذکور را از طریق مراجع قضایی مطالبه و وصول کند؛ به علاوه به دانشگاه حق می دهد به منظور استیفای حقوق خود، از طریق دادگاه، معادل وجه مذکور در ماده ۴ را از محل توقیف کتاب های عرضه شده نگارنده برای فروش، تامین نماید.

ماده ۶: اینجانب مژگان خاکپور دانشجوی رشته پژوهش هنر مقطع دکتری تعهد فوق و ضمانت اجرایی آن را قبول کرده، به آن ملتزم می شوم.

نام و نام خانوادگی:
مژگان خاکپور
تاریخ و امضا: اسفند ۹۱

تشکر و تقدیم

برای تشکر، بزرگان زیادی هستند که باید نام ببرم. از اساتید گرانقدر دانشکده تشکر می‌کنم که شیرینی آموختن را از آنان دارم؛ استاد راهنمایم دکتر انصاری که همواره برادرانه مرا یاری رساند، استاد فرهیخته‌ی من دکتر طاووسی که با دانش و منش خود مرا هدایت کرد و ریشه‌های تاریخی معماری بومی را بر من هویدا ساخت. استاد گرامی دکتر شیخ‌مهدی که زحمات زیادی متحمل شد و با فرانگری به موضوعات مطالعات اجتماعی-فرهنگی، مرا مشتاق نگاهی نو به معماری نمود. همچنین از دوستانم دکتر اسماعیل‌پور و مهندس احمدی که برادرانه مرا یاری نمودند و دیگر عزیزان قدردانی می‌نمایم.

مسلم آن‌که بدون یاری همسر و مساعدت او، آسودگی خاطر برای به پایان رساندن این دوره وجود نمی‌داشت و بدون مهربانی خواهرم مینا، احساس پناه در من کم‌رنگ می‌شد و همچنین از پدر و مادرم که همیشه مرا مشوق بودند، سپاسگزارم.

تقدیم این رساله به فرزندم بامداد است که نه تنها با وجودش، حس زیبای مادربودن و موهبت به‌وجود آوردن انسانی/از وجود خود را به من نشان داد، بلکه برای انجام این رساله، با اخلاق نیکو و شکیبایی تمام، دشواری‌ها را بر من آسان ساخت.

چکیده

در نگاه نخست به نظر می‌رسد که معماری بومی روستاهای گیلان کاملاً تابع شرایط اقلیمی و جغرافیای طبیعی منطقه است، اما با بررسی ژرف‌تر، وجوه پنهانی تاثیرپذیری از شرایط اجتماعی-فرهنگی نیز آشکار می‌شود. این‌طور به نظر می‌رسد که تعاملات مردم این ناحیه با یکدیگر و برخی از مفاهیم معنا یافته در رفتارها، آیین‌ها و شیوه‌های زیست روستاییان در کالبد مسکونی روستایی گیلان اثرگذار می‌باشد. این رساله در پی یافتن عوامل فرهنگی-اجتماعی و چگونگی تاثیر آنها بر شکل‌گیری مسکن بومی در روستاهای گیلان است. بنابراین، پرسش اصلی این تحقیق بدین مضمون طرح شده است که علاوه بر عوامل اقلیمی و جغرافیایی موثر بر کالبد مسکونی در روستاهای گیلان، چه عوامل عمده‌ای تحت تاثیر فرهنگ و روابط اجتماعی مردم ساکن این منطقه و به ویژه تاثیر جایگاه اجتماعی-فرهنگی زن در گیلان، در شکل‌گیری این کالبد نقش داشته است؟

چارچوب نظری این رساله در خصوص چگونگی تاثیرات فرهنگی-اجتماعی بر مسکن، بر مبنای نظریات ادوارد هال و امس راپاپورت بوده و فرضیه‌ی اصلی، هماهنگی عوامل اجتماعی-فرهنگی مربوط به شیوه زیست افراد و تعامل آنان با شرایط طبیعی منطقه است. این پژوهش در مرحله‌ی گردآوری اطلاعات با استفاده از منابع کتابخانه‌ای و روش‌های میدانی مشاهده‌ی مشارکتی و رلوه از طریق بازدید از روستاهای گیلان انجام گرفته و در مرحله تجزیه و تحلیل داده‌ها، با در نظر گرفتن هماهنگی شکل معماری بومی با بافت فرهنگی و کنش‌های اجتماعی، تحلیل داده‌ها به صورت توصیفی صورت گرفته و به پیمایش صفات، ویژگی‌ها و خصایص این معماری پرداخته شده است. مبنای نظری تحقیق بر پارادایم (سامانه جستجو) ساختارگرایی و راهبرد تحقیق، تفسیری و کیفی است. در این پژوهش، ضمن برشماری چهار عامل عمده‌ی موثر بر شکل‌گیری مسکن روستایی که عبارتند از (۱) بستر جغرافیایی و شرایط اقلیمی محیط، (۲) فعالیت‌های معیشتی مردم ساکن در منطقه، (۳) مصالح بومی و امکانات ساخت محلی، (۴) ویژگی‌های فرهنگی-اجتماعی ساکنان؛ این نتیجه حاصل شده است که معماری برون‌گرایی روستاهای گیلان، با موقعیت اجتماعی زنان دارای ارتباط معنادار است. در جهت بسط نتیجه این پژوهش می‌توان چنین اظهار کرد که در فرهنگ بومی مردم گیلان، زن در حاشیه قرار ندارد و تمایز جایگاه زن در ساختار اجتماعی و اقتصادی خانواده، در کنار شرایط جغرافیایی و اقلیمی، از مهمترین عوامل برون‌گرایی در مسکن روستایی گیلان است و مفاهیمی همچون شیوه‌های زندگی، آداب و رسوم، امنیت، تعیین حریم و قلمرو، روابط اجتماعی و تعلق داشتن به گروه‌های اجتماعی، روش‌های حسی ادراک فضای معماری، قدرت و اقتدار، جهان‌بینی و به ویژه جایگاه نافذ زنان در فرهنگ گیلان بر معماری بومی مردم این منطقه تاثیر داشته است. این پژوهش که نوعاً نظری است می‌تواند دستمایه تحقیقات کاربردی باشد که راهبرد توسعه روستایی را در ارایه راهکارهای مسکن مناسب، هدف قرار می‌دهند.

کلمات کلیدی

معماری گیلان، مسکن بومی روستایی، عوامل اجتماعی-فرهنگی، موقعیت زن، معماری برون‌گرا

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
ز.....	فهرست جدول‌ها
ط.....	فهرست نمودارها
ک.....	فهرست تصاویر
فصل اول: کلیات تحقیق.....	
۱.....	۱-۱ مقدمه
۲.....	۲-۱ بیان مساله
۳.....	۳-۱ ضرورت و اهمیت پژوهش
۴.....	۴-۱ اهداف تحقیق
۵.....	۵-۱ سوال و فرضیه های تحقیق
۵.....	۶-۱ پیشینه‌ی تحقیق
۸.....	۷-۱ روش انجام تحقیق
۸.....	۸-۱ فصل‌های تحقیق
فصل دوم: بیان تعاریف مفاهیم مورد استفاده در رساله و استنتاج آن‌ها.....	
۱۰.....	۱-۲ مقدمه
۱۱.....	۲-۲ مفهوم روستا و تفاوت آن با شهر
۱۳.....	۳-۲ معماری بومی
۱۸.....	۴-۲ ساختار اجتماعی
۲۴.....	۵-۲ فرهنگ
۳۰.....	۶-۲ محیط زیست
۳۷.....	۷-۲ مسکن
۴۱.....	۸-۲ جمع‌بندی فصل دوم
فصل سوم: مسکن در گیلان.....	
۵۳.....	۱-۳ مقدمه
۵۴.....	۲-۳ جغرافیای تاریخی گیلان
۵۵.....	۱-۲-۳ گیلان در دوران پیش از تاریخ
۵۸.....	۲-۲-۳ گیلان در دوران تاریخی
۶۰.....	۳-۳ تقسیمات حوزه‌های طبیعی در گیلان

۶۰ ۱-۳-۳ تقسیمات کشوری و اداری
۶۰ ۲-۳-۳ معرفی کلی جغرافیای استان گیلان
۶۱ ۳-۳-۳ حوزه‌های چهارگانه اقلیمی
۶۴ ۴-۳ ویژگی‌های اقتصادی گیلان
۶۸ ۵-۳ اوضاع جمعیتی در استان گیلان
۷۱ ۶-۳ حوزه‌های فرهنگی در گیلان (خرده‌فرهنگ‌ها و پهنه‌بندی قومی در گیلان)
۷۱ ۱-۶-۳ زبان مردم گیلان
۷۳ ۲-۶-۳ اقوام ساکن در گیلان
۷۳ ۳-۶-۳ مذهب
۷۴ ۷-۳ خصوصیات کالبدی روستاهای گیلان
۷۴ ۱-۷-۳ بافت کالبدی روستاها
۷۹ ۲-۷-۳ چیدمان عناصر محوطه‌های مسکونی
۸۰ ۳-۷-۳ عناصر کالبدی و خدماتی (تنوع و تعدد فضاهای خدماتی)
۸۰ • خانه
۸۱ • حیاط (صحرا)
۸۲ • طویله و گاجه
۸۲ • کندوج
۸۳ • تلمبار
۸۳ • کتام
۸۴ • پرچین
۸۵ ۴-۷-۳ عوامل موثر بر شکل محوطه سکونتی
۸۵ جغرافیا و عوارض زمین
۸۷ • اقتصاد و معیشت
۹۱ • فرهنگ و تعاملات اجتماعی
۹۲ ۸-۳ موضوع‌شناسی معماری مسکونی روستایی گیلان
۹۶ ۹-۳ ریخت‌شناسی مسکن روستایی
۹۸ ۱-۹-۳ گونه‌شناسی معماری گیلان
۹۹ ۲-۹-۳ شمای الگوی مسکونی روستایی
۱۰۳ ۳-۹-۳ تناسب فضاهای نیمه‌باز و بسته در خانه‌های بومی روستایی
۱۰۳ ۳-۹-۳ تناسب فضاهای نیمه‌باز و بسته در خانه‌های بومی روستایی
۱۰۴ ۱۰-۳ نگاهی به معماری شهری در گیلان
۱۰۴ ۱-۱۰-۳ مشخصات کلی مسکن (مطالعه موردی: بافت قدیم شهر رشت)

۱۰۴.....	۲-۱۰-۳ همسایگی
۱۰۵.....	۳-۱۰-۳ جهت‌گیری و تناسب بناهای مسکونی شهر رشت
۱۰۶.....	۴-۱۰-۳ چگونگی تطابق خانه‌ها با اقلیم، فعالیت‌های اقتصادی و سنت‌های زیست
۱۰۷.....	۵-۱۰-۳ مصالح و سازه
۱۱۰.....	۱۱-۳ تزیین در خانه‌های روستایی
۱۱۰.....	۱-۱۱-۳ جایگاه تزیین در زندگی انسان
۱۱۳.....	۲-۱۱-۳ تزیین در مسکن روستایی گیلان
۱۱۶.....	۳-۱۱-۳ نحله‌های فکری مولد نقوش
۱۱۸.....	۱۲-۳ هندسه در مسکن بومی روستایی گیلان
۱۱۸.....	۱-۱۲-۳ انتظام معماری
۱۲۰.....	۲-۱۲-۳ صفحات خارجی بنا
۱۲۱.....	۳-۱۲-۳ عناصر خطی
۱۲۴.....	۴-۱۲-۳ تناسب و مقیاس
۱۲۵.....	۱۳-۳ جمع‌بندی فصل سوم
۱۳۰.....	فصل چهارم: عوامل موثر بر شکل مسکن
۱۳۱.....	۱-۴ مقدمه
۱۳۵.....	۲-۴ عوامل طبیعی
۱۳۶.....	۱-۲-۴ ساختار یابی مسکن به تاثیر از جغرافیا
۱۴۰.....	۲-۲-۴ اثر خصوصیات اقلیمی بر مسکن گیلان
۱۴۲.....	۳-۴ عوامل اقتصادی و فعالیت‌های معیشتی
۱۴۸.....	۴-۴ مصالح و امکانات ساخت
۱۵۰.....	۵-۴ عوامل اجتماعی و فرهنگی
۱۶۳.....	۱-۵-۴ شیوه‌های زندگی
۱۶۶.....	۲-۵-۴ آداب و رسوم
۱۷۰.....	۳-۵-۴ قلمرو، حریم و محرمیت
۱۷۵.....	۴-۵-۴ هویت
۱۸۰.....	۵-۵-۴ روابط اجتماعی
۱۸۳.....	• روابط درون خانواده
۱۸۴.....	• روابط همسایگی
۱۸۵.....	• روابط محلی
۱۸۶.....	۶-۵-۴ ساختار قدرت، اقتدار اجتماعی و سلطه

- مرکزیت ۱۹۱
- وسعت ۱۹۱
- ارتفاع (در مقابل پستی زمین) = توپوگرافی ۱۹۱
- مصالح بادوام تر و مصالح جدید ۱۹۲
- رنگ، مرمت و نگهداری بنا ۱۹۲
- هندسه (تقارن، تناسب و...) ۱۹۲
- ۴-۵-۷ جهان بینی ۱۹۳
- ۴-۶ بررسی تاثیر تغییرات اجتماعی و فرهنگ بر کالبد روستایی گیلان ۲۰۰
- ۴-۶-۱ فضاهای عمومی و خصوصی در روستا ۲۰۲
- ۴-۶-۲ معماری عمومی روستایی مرتبط با ساختار اجتماعی ۲۰۴
- ۴-۶-۳ الگوپذیری تغییرات اجتماعی جوامع روستایی از شهر ۲۰۶
- ۴-۶-۴ تابعت مسکن از تحولات اجتماعی و فرهنگی ۲۰۹
- ۴-۶-۵ خصوصیات اجتماعی-فرهنگی بافت کالبدی روستا ۲۱۳
- ۴-۶-۶ همگونی معماری و بافت ۲۱۴
- ۴-۶-۷ کالبد روستا: موجد حس مکان ۲۱۶
- ۴-۶-۸ صداقت در معماری ۲۱۷
- ۴-۷-۷ خانه؛ حاصل هم‌نشینی عوامل مختلف ۲۱۸
- ۴-۷-۱ شکل خانه ۲۲۱
- ۴-۷-۲ ماهیت خانه ۲۲۲
- ۴-۷-۳ تقدس خانه ۲۲۳
- ۴-۷-۴ زن در خانه ۲۲۴
- ۴-۸ جمع‌بندی فصل چهارم ۲۲۶

- فصل پنجم: زن، فرهنگ، معماری ۲۳۱
- ۵-۱ مقدمه ۲۳۲
- ۵-۲ نقش زن در تاریخ تمدن ۲۳۴
- ۵-۲-۱ تحولات صبحگاه تاریخ از منظر فرهنگی ۲۴۰
- ۵-۲-۲ جایگاه زن در باورهای فرامادی ۲۴۳
- ۵-۲-۳ تاثیر مناسبات اجتماعی زن و مرد بر معماری ۲۴۶
- ۵-۳ زن و فرهنگ در گیلان ۲۵۰
- ۵-۳-۱ شیوه‌های زندگی: عاملی برای بروز معماری برون‌گرا ۲۵۱
- ۵-۳-۱ آداب و رسوم و آیین‌ها: تبیین‌کننده‌ی موقعیت اجتماعی زن در گیلان ۲۵۲

- ۲۵۳..... ۳-۳-۵ قلمرو، حریم و محرمیت: بازتعریفی بر معماری برون‌گرا در گیلان
- ۲۵۴..... ۴-۳-۵ هویت فرهنگی منطبق بر هویت معماری: زن، عامل شکل‌گیری هویت...
- ۲۵۶..... ۵-۳-۵ روابط اجتماعی: از عوامل موجود محصوریت اندک در خانه‌ی روستایی گیلان
- ۲۵۷..... ۶-۳-۵ قدرت و اقتدار: معرف هنجارها و رفتارها
- ۲۵۸..... ۷-۳-۵ جهان‌بینی: عامل بروز هنر بومی هندسی و انتزاعی گیلان
- ۲۶۰..... ۴-۵ جایگاه اجتماعی زن در گیلان
- ۲۶۶..... ۵-۵ جایگاه اقتصادی زن در گیلان
- ۲۷۱..... ۶-۵ زن و مسکن
- ۲۷۱..... ۱-۶-۵ مالکیت خصوصی و میراث‌داری
- ۲۷۳..... ۲-۶-۵ تقدس زمین-مادر و تقدس زن
- ۲۷۴..... ۳-۶-۵ زن، زمین، زندگی
- ۲۷۷..... ۴-۶-۵ تقلید کیهانی نزد انسان سنتی (همگونی کیهان، زمین، خانه)
- ۲۷۸..... ۵-۶-۵ زهدان جهان و باززایی (تجدید حیات)
- ۲۸۰..... ۶-۶-۵ عرصه خصوصی و عمومی (قلمرو زن و مرد)؛ خانواده تجلی‌گاه
- ۲۸۲..... ۷-۶-۵ تعلق خانه به زن برخلاف مالکیت عینی
- ۲۸۴..... ۸-۶-۵ همگونی خصایص زن و مسکن
- ۲۸۸..... ۷-۵ جمع‌بندی فصل: فرهنگ برون‌گرا و معماری برون‌گرا
- ۲۹۴..... ۶- نتیجه رساله
- ۳۰۹..... منابع
- ۳۱۸..... پیوست الف: عناصر کالبدی خانه در نقاط شهری
- ۳۱۸..... الف-۱ دیوار محوطه و ورودی
- الف-۲ ایوان
- الف-۳ اتاق
- الف-۴ حیاط
- الف-۵ حوض
- ۳۲۴..... پیوست ب: مقایسه تطبیقی تزیینات در معماری مسکونی روستایی...
- ۳۲۸..... پیوست ج: مصالح و سازه‌های سنتی در روستاهای گیلان
- ۳۳۱..... ج-۱ انواع پی
- ۳۳۱..... ج-۱-۱ پی‌های سنگی

- ج-۱-۲ پی‌های سگتی ۳۳۱
- ج-۱-۳ پی‌های شیکیلی ۳۳۲
- ج-۱-۴ سنگ زیرسری ۳۳۲
- ج-۱-۵ پی خشتی ۳۳۲
- ج-۱-۶ پی شفته‌آهکی ۳۳۳

- ج-۲ انواع دیوار ۳۳۳
- ج-۲-۱ دیوار زگالی ۳۳۳
- ج-۲-۲ دیوار زگمه ۳۳۴
- ج-۲-۳ دیوار خشتی ۳۳۴
- ج-۲-۴ دیوار سنگی ۳۳۵

- ج-۳ انواع بام ۳۳۵
- ج-۳-۱ گالی پوش و کلوش سر ۳۳۵
- ج-۳-۲ لت پوش و لت سر ۳۳۶
- ج-۳-۳ سفال سر ۳۳۶
- ج-۳-۴ بام مسطح ۳۳۷

- چکیده انگلیسی ۳۳۸

فهرست جدول‌ها

عنوان	صفحه
جدول ۱-۲ وجوه مشخصه‌ی روستا.....	۱۵
جدول ۲-۲ مقایسه شهر و روستا در غالب ویژگی‌ها و خصایص فیزیکی و بستر جغرافیایی.....	۱۷
جدول ۳-۲ تفاوت معماری سنتی و معماری بومی.....	۲۱
جدول ۴-۲ معماری مردمی در تقسیم‌بندی کلی.....	۲۲
جدول ۵-۲ برخی از ویژگی‌های مهم معماری بومی از منظر صاحب‌نظران.....	۲۳
جدول ۶-۲ ویژگی‌های محیط زیست.....	۴۱
جدول ۷-۲ آرای الیاده در خصوص مسکن.....	۴۹
جدول ۸-۲ نظریات راپاپورت در مورد مسکن.....	۵۰
جدول ۹-۲ نظر نوبری-شولتز در خصوص مسکن.....	۵۰
جدول ۱۰-۲ بایسته‌های فرهنگی خانه از منظر صاحب‌نظران.....	۵۱
جدول ۱-۳ ویژگی‌های گیلان در دوره‌ی پیشاتاریخی.....	۵۷
جدول ۲-۳ ماهیت مجتمع عای سکونتی در باور عمومی با تاثیر اقتصادی و فرهنگی.....	۶۶
جدول ۳-۳ جمعیت استان گیلان به تفکیک مناطق شهری و روستایی.....	۶۹
جدول ۴-۳ رشد جمعیت استان در مقایسه با رشد جمعیت کشور بر اساس اطلاعات مرکز آمار.....	۷۰
جدول ۵-۳ نسبت فراوانی بعد خانوار به تعداد کل خانوارهای استان گیلان.....	۷۰
جدول ۶-۳ خلاصه‌ی گویش‌ها در گیلان.....	۷۲
جدول ۷-۳ خصوصیات کالبدی روستاهای گیلان.....	۷۹
جدول ۸-۳ کارکرد مهم‌ترین اجزای محوطه مسکونی روستایی گیلان.....	۸۵
جدول ۹-۳ عوامل تاثیرگذار بر شکل‌گیری محوطه‌های مسکونی در روستاهای گیلان.....	۹۲
جدول ۱۰-۳ مشخصات بناهای برداشت شده در بافت قدیم شهر رشت.....	۱۰۶
جدول ۱۱-۳ تمایز و مشترکات ویژگی‌های خانه در نقاط شهری و روستایی.....	۱۰۹
جدول ۱۲-۳ صفحات تشکیل‌دهنده خانه در گیلان(مناطق جلگه).....	۱۱۹
جدول ۱۳-۳ عناصر خطی مسکن بومی روستایی گیلان.....	۱۲۱
جدول ۱۴-۳ ویژگی‌های هندسی تالار به واسطه‌ی ستون‌ها.....	۱۲۳
جدول ۱۵-۳ خصوصیات هندسه در مسکن بومی روستایی مناطق جلگه.....	۱۲۵
جدول ۱-۴ مهم‌ترین عوامل اجتماعی موثر بر جوامع که از منظر صاحب‌نظران بازشناخته می‌شوند.....	۱۵۳
جدول ۲-۴ تاثیر شیوه‌های زندگی بر معماری مردمی.....	۱۶۶
جدول ۳-۴ تاثیر آداب، رسوم بر معماری بومی.....	۱۷۰
جدول ۴-۴ تاثیر حریم، محرمیت و قلمرو بر معماری مسکونی.....	۱۷۵
جدول ۵-۴ تاثیرپذیری معماری مسکونی از عامل هویت.....	۱۷۹
جدول ۶-۴ تاثیر روابط اجتماعی بر کالبد مسکونی.....	۱۸۶
جدول ۷-۴ اثرگذاری قدرت و اقتدار بر مسکن.....	۱۹۳
جدول ۸-۴ معتقدات مذهبی جامعه‌های کشاورز، برحسب درصدی از اقتصاد گله‌داری.....	۱۹۷

- جدول ۴-۹ پاره ای از اثرات جهان بینی بر مسکن بومی ۲۰۰
- جدول ۴-۱۰ خصوصیات جوامع سنتی و مدرن ۲۰۸
- جدول ۴-۱۱ مباحثی از آرای صاحب نظران در خصوص عوامل اجتماعی-فرهنگی ۲۱۹
- جدول ۴-۱۲ برخی از وجوه تاثیر عوامل اجتماعی-فرهنگی بر مسکن بومی ۲۲۶
- جدول ۴-۱۲ عوامل فرهنگی اجتماعی موثر بر مسکن بومی روستایی ۲۲۸
- جدول ۵-۱ نقش زن در دوره پیشاتاریخی ۲۳۸
- جدول ۵-۲ نقش های متعدد و متناوب زن در تمدن های کهن و دوره های پیش از تاریخ ۲۴۳
- جدول ۵-۳ تحول اعتقادات فرامادی در روند تاریخ ۲۴۵
- جدول ۵-۴ تاثیر عوامل اجتماعی-فرهنگی بر مسکن بومی روستایی گیلان ۲۶۰
- جدول ۵-۵ ویژگی های موقعیتی جایگاه زن در گیلان ۲۶۵
- جدول ۵-۶ تقسیم کار بر حسب جنسیت در جامعه های بوستانکار و کشاورز ۲۶۷
- جدول ۵-۷ مادرتباری و مادرمکانی در جامعه های بوستانکار ساده، بر حسب درصد معیشت شکار ۲۶۸
- جدول ۵-۸ ویژگی های اقتصادی-اجتماعی زن در گیلان ۲۷۱
- جدول ۵-۹ تشابه فرهنگی خانه و زن ۲۸۸
- جدول ۶-۱ تاثیر عوامل موثر شکل گیری مسکن بر روی یکدیگر ۳۰۶
- جدول ۶-۲ همانندی خصایص خانه و زن و نکات تشابه فرهنگی آنان ۳۰۸

فهرست نمودارها

عنوان	صفحه
نمودار ۱-۲ معماری‌های پیش صنعتی.....	۲۰
نمودار ۲-۲ سیر فرهنگی شدن انسان با تکیه بر گروه‌زیستی.....	۲۵
نمودار ۳-۲ کنش اجتماعی در جوامع انسانی.....	۲۷
نمودار ۴-۲ تکوین کنش‌های اجتماعی از طریق نماد.....	۳۲
نمودار ۵-۲ نمادها مبین مضامین فرهنگی.....	۳۳
نمودار ۶-۲ اجزای مورد شمول فرهنگ.....	۳۵
نمودار ۷-۲ برخی از ویژگی‌های فرهنگ.....	۳۶
نمودار ۸-۲ تاثیر و تاثیر محیط بر فرهنگ‌سازی و فرهنگ‌پذیری.....	۳۹
نمودار ۹-۲ تشابهات محیط کالبدی و محیط فرهنگی.....	۳۹
نمودار ۱۰-۲ اهداف کارکردهای فرهنگی مسکن.....	۵۲
نمودار ۱-۳ وضعیت گیلان در دوره‌های پیش از اسلام.....	۶۰
نمودار ۲-۳ تاثیر شرایط زیست محیطی بر مصالح و فن‌آوری ساخت.....	۶۱
نمودار ۳-۳ تاثیر شرایط زمین‌شناختی بر فعالیت‌های معیشتی.....	۶۳
نمودار ۴-۳ تاثیر و تاثیر تحول فعالیت‌های معیشتی و مناسبات اجتماعی و کار.....	۶۳
نمودار ۵-۳ تاثیر ویژگی‌های طبیعی بر خصوصیات اجتماعی زنان.....	۶۵
نمودار ۶-۳ تغییرات فرهنگی دو ناحیه شرق و غرب گیلان به دلیل خصوصیات زمین‌شناختی.....	۶۸
نمودار ۷-۳ تاثیر ویژگی‌های فرهنگی بر خصوصیات اقتصادی.....	۷۴
نمودار ۸-۳ شمای سنت بومی زیست در گیلان.....	۷۶
نمودار ۹-۳ خصوصیات هنر ابتدایی و انتزاعی.....	۱۱۰
نمودار ۱۰-۳ روند خلق اثر هنری در فرایند محیطی.....	۱۱۳
نمودار ۱-۴ عوامل شکل‌دهی مسکن از نظرگاه فلامکی.....	۱۳۲
نمودار ۲-۴ عوامل شکل‌دهی مسکن از منظر راپاپورت.....	۱۳۳
نمودار ۳-۴ عوامل موثر بر شکل‌گیری مسکن بومی روستایی.....	۱۳۳
نمودار ۴-۴ مهم‌ترین عواملی که موجب شکل مسکن بومی است.....	۱۳۴
نمودار ۵-۴ تاثیرپذیری عوامل موثر بر مسکن از یکدیگر.....	۱۳۴
نمودار ۶-۴ زمان‌مندی عوامل موثر بر شکل مسکن.....	۱۳۵
نمودار ۷-۴ عوامل گزینش و انتخاب زمین برای معماری.....	۱۳۹
نمودار ۸-۴ اهم عوامل موجب امنیت و ثبات اجتماعی در گیلان.....	۱۴۴
نمودار ۹-۴ عوامل اقتصادی موثر بر شکل مسکن بومی روستایی.....	۱۴۵
نمودار ۱۰-۴ تاثیر فعالیت‌های اقتصادی و معیشتی بر امور زندگی و اوضاع فرهنگی.....	۱۴۷
نمودار ۱۱-۴ تاثیر مصالح قابل دسترس و فن‌آوری بومی بر معماری.....	۱۵۰
نمودار ۱۲-۴ روند تاثیر شرایط اجتماعی-فرهنگی بر شکل خانه.....	۱۵۱
نمودار ۱۳-۴ نمادگرایی معماری از بستر فرهنگی موجب آن.....	۱۵۲

- نمودار ۴-۱۴ تاثیر معماری مسکن از جامعه ۱۵۵
- نمودار ۴-۱۵ عادت‌واره‌ها عاملی برای ظهور الگوهای مسکونی مشابه..... ۱۵۶
- نمودار ۴-۱۶ تاثیر نوع زندگی بر شکل مسکن ۱۵۷
- نمودار ۴-۱۷ عوامل موثر بر شکل مسکن بومی روستایی ۱۶۳
- نمودار ۴-۱۸ چگونگی بازتولید رفتارها و روابط اجتماعی در فرآیند جامعه‌پذیری ۱۸۳
- نمودار ۴-۱۹ روند ظهور اقتدار بر مبنای روابط اجتماعی ۱۸۷
- نمودار ۱-۵ تاثیر جنس بر شکل مسکن در فرآیند فرهنگ‌پذیری..... ۲۳۳
- نمودار ۲-۵ روند کلی تمدن در نگاهی عام در ایران..... ۲۴۰
- نمودار ۳-۵ روند تاثیر مناسبات اجتماعی بر معماری..... ۲۴۸
- نمودار ۴-۵ اثر آیین‌های شالیزار بر مظاهر فرهنگی ۲۵۳
- نمودار ۵-۵ ویژگی‌های فرهنگی-اقتصادی جوامع پیشاصنعتی..... ۲۶۸
- نمودار ۶-۵ مالکیت و میراث در جوامع کشاورزی ۲۷۲
- نمودار ۷-۵ ویژگی فرزندآوری در اقوام کشاورز و دامدار ۲۷۲
- نمودار ۸-۵ تاثیر خصوصیات کلی معیشتی بر الگوهای دوده و تبار..... ۲۷۶
- نمودار ۹-۵ جوه تقدس خانه..... ۲۷۸
- نمودار ۱۰-۵ همانندی خانه و زن ۲۸۰
- نمودار ۱۱-۵ تجلی عرصه خصوصی زندگی در خانه ۲۸۲
- نمودار ۱۲-۵ ماهیت تملک خانه ۲۸۳
- نمودار ۱۳-۵ برخی از همگونی‌های زن و مسکن..... ۲۸۷
- نمودار ۱۴-۵ روند ظهور معماری برون‌گرا در بستر طبیعی ۲۹۰
- نمودار ۱-۶ عوامل موجد کالبد روستا..... ۲۹۴
- نمودار ۲-۶ ارتباط شرایط محیطی، امنیت، و معماری ۲۹۵
- نمودار ۳-۶ محیط زیست، بوجدآورنده‌ی بستر فرهنگی برای ظهور معماری بومی ۲۹۵
- نمودار ۴-۶ تاثیر سکونت‌گزینی بر فرهنگ(نمودار معکوس)..... ۲۹۶
- نمودار ۵-۶ جایگاه اجتماعی برگرفته از خصوصیات زیست‌محیطی ۳۰۱
- نمودار ۶-۶ روند ظهور معماری برون‌گرا در گیلان بر اساس سیر فرهنگی منطقه ۳۰۱
- نمودار ۷-۶ ارتباط تنگاتنگ سکونت خصوصی و سکونت در آبادی در روستاهای گیلان ۳۰۲
- نمودار ۸-۶ مولفه‌های عمده تشکل کالبد زیستی ۳۰۵

فهرست تصاویر

صفحه	عنوان
۵۹.....	تصویر ۱-۳- اقوام ساکن در گیلان در دوره تاریخی.....
۶۰.....	تصویر ۲-۳- تقسیمات سیاسی استان گیلان.....
۶۱.....	تصویر ۳-۳- نقشه توپوگرافی استان.....
۶۲.....	تصویر ۴-۳- نقشه پهنه بندی اقلیمی استان گیلان.....
۶۴.....	تصاویر ۵-۳- شیوه‌های معیشتی و نقش مشارکت زنان در زندگی روزانه.....
۶۵.....	تصویر ۶-۳- زنان شالیکار معاصر در جلگه.....
۶۶.....	تصویر ۷-۳- بازار روز در رودبنه.....
۶۷.....	تصویر ۸-۳- پرداختن به صنعت خانوادگی در قاسم‌آباد گیلان.....
۶۸.....	تصویر ۹-۳- تراکم جمعیتی استان گیلان در مقایسه با سایر مناطق کشور.....
۶۹.....	تصویر ۱۰-۳- اچای‌کاری در روستای حاجی سرا در گیلان.....
۷۰.....	تصویر ۱۱-۳- خانوار هسته‌ای ساده به جای خانوار گسترده پدری در روستای چلوند.....
۷۱.....	تصاویر ۱۲-۳- تغییر الگوهای مسکن روستایی در آق‌اولر و عنبران محله.....
۷۲.....	تصویر ۱۳-۳- پهنه‌بندی زبانی در گیلان.....
۷۳.....	تصویر ۱۴-۳- پارو، سازهای برای مسکن و فضای دامی در مناطق بیلاقی اقوام تالش.....
۷۳.....	تصویر ۱۵-۳- نقشه پهنه‌بندی قومی در گیلان.....
۷۴.....	تصویر ۱۶-۳- خانه، مکانی برای کنش‌های مذهبی.....
۷۵.....	تصویر ۱۷-۳- بافت باز روستای بندین قاسم‌آباد و بافت فشرده روستای انبوه در عمارلو.....
۷۵.....	تصویر ۱۸-۳- تداخل زندگی خصوصی و عمومی و رخداد سکونت عمومی در فضای عمومی آبادی.....
۷۶.....	تصویر ۱۹-۳- بافت باز احساس فشردگی را منتفی می‌نماید.....
۷۶.....	تصویر ۲۰-۳- مترای کم واحدهای مسکونی روستایی متدوال است. خانه‌ای متوسط در کرارود.....
۷۷.....	تصویر ۲۱-۳- تردد پیاده در بافت باز روستا موجب تعامل و ارتباط نزدیک ساکنان.....
۷۸.....	تصویر ۲۲-۳- چینش عناصر محوطه در یک واحد همسایگی در روستای کرارود.....
۷۸.....	تصویر ۲۳-۳- خانه در وسط محوطه و در امتداد محور اصلی آن در روستای سداپشته.....
۷۹.....	تصویر ۲۴-۳- محوطه مسکونی همراه عناصر جانبی و خدماتی در جلگه شرقی گیلان.....
۸۰.....	تصویر ۲۵-۳- پراکندگی خانه‌ها در محوطه‌های وسیع در جلگه شرق گیلان.....
۸۰.....	تصویر ۲۶-۳- نمای اصلی خانه در روستای سداپشته.....
۸۱.....	تصویر ۲۷-۳- حیاط و وسعت آن؛ از الزامات خانه‌روستایی گیلان است.....
۸۲.....	تصویر ۲۸-۳- امکان نظاره بخش‌های مختلف حیاط از درون خانه در روستای سداپشته.....
۸۲.....	تصویر ۲۹-۳- حیاط عامل ارتباط اجتماعی افراد در روستاهای گیلان.....
۸۲.....	تصویر ۳۰-۳- طویله و تلمبار احداث شده در حیاط خانه روستایی در گالش خیل.....
۸۳.....	تصویر ۳۱-۳- کندوج قرار گرفته در کنار معبر در روستای پیرمحله.....
۸۳.....	تصویر ۳۲-۳- تلمبار در روستای شالما.....
۸۴.....	تصویر ۳۳-۳- باغ کتام در روستای شیلسر.....

- تصویر ۳-۲۴ پرچین خانه در روستای بویه..... ۸۴
- تصویر ۳-۲۵ انتخاب موقعیت اسکان و احداث بناها در روستای لیما..... ۸۶
- تصویر ۳-۲۶ عوارض زمین و تاثیر آن بر انتخاب الگوی مسکن در روستای آغوزبن..... ۸۷
- تصویر ۳-۲۷ بافت مجتمع در منطقه جنوبی استان در مغایرت با بافت باز سایر مناطق گیلان..... ۸۷
- تصاویر ۳-۲۸ کندوج و کروج برای انبار کردن برنج در روستاهای کیش خاله و پیرمحلہ..... ۸۸
- تصویر ۳-۳۹ وجود عناصر و فضاهای خدماتی در محوطه مسکونی در منطقه کوهپایه‌ای..... ۸۸
- تصویر ۳-۴۰ بخشی از کار رسیدگی به دام‌ها توسط زنان در روستای لیما..... ۸۹
- تصویر ۳-۴۰ فعالیت ماهی‌گیری و نیاز به فضاهای آن در روستای سیمیری خاله..... ۸۹
- تصویر ۳-۴۲ دستگاه پاچال برای بافت چادرشب در قاسم‌آباد..... ۹۰
- تصویر ۳-۴۳ عناصر جانبی با کارکرد اقتصادی در روستای گشت..... ۹۰
- تصاویر ۳-۴۴ عدم مغایرت فعالیت اقتصادی زنان و فرهنگ مسلط جامعه..... ۹۱
- تصویر ۳-۴۵ حضور همیشگی زنان در فضاهای عمومی روستا..... ۹۱
- تصویر ۳-۴۶ بلته متحرک و ثابت در روستای انبو و روستای اورماملال..... ۹۳
- تصاویر ۳-۴۷ درگاه و آلاچیق معرف ورودی در روستای انبو و بلته در آق‌اولر..... ۹۴
- تصاویر ۳-۴۸ کارکردهای تلار..... ۹۵
- تصویر ۳-۴۹ تعمد در سفیدکردن نمای اصلی خانه در آق‌اولر..... ۹۶
- تصویر ۳-۵۰ ترکیب گل سفید و اخراپی در روستای انبو..... ۹۶
- تصویر ۳-۵۱ خانه و محوطه مسکونی به‌تنهایی برای زندگی کفایت می‌کنند..... ۹۷
- تصویر ۳-۵۲ حداقل محصوریت جداره‌ها در روستای توسه‌کله..... ۹۷
- تصویر ۳-۵۳ فرم متداول خانه کشاورز روستایی در زیده..... ۹۷
- تصویر ۳-۵۴ ویژگی‌های مسکن بومی در روستای آزاربن..... ۹۸
- تصویر ۳-۵۵ ساده‌ترین الگوی مسکن در تمامی پهنه‌های اقلیمی گیلان..... ۹۹
- تصویر ۳-۵۶ مسکنی در روستای شیرآباد شهرستان طالش..... ۱۰۰
- تصویر ۳-۵۷ مسکنی در روستای گیل چالان شهرستان رضوانشهر..... ۱۰۰
- تصویر ۳-۵۸ متداول‌ترین نوع مسکن در تمامی پهنه‌های گیلان (روستای شالکه)..... ۱۰۰
- تصویر ۳-۵۹ مسکنی در روستای لات لیل شهرستان لنگرود..... ۱۰۰
- تصویر ۳-۶۰ مسکنی در روستای شهران شهرستان رودبار..... ۱۰۱
- تصویر ۳-۶۱ مسکن در جلگه غربی، شهرستان رشت..... ۱۰۱
- تصویر ۳-۶۲ مسکنی در روستای سرک شهرستان رضوان‌شهر..... ۱۰۱
- تصویر ۳-۶۳ بنای مسکونی در شرق گیلان..... ۱۰۲
- تصویر ۳-۶۴ خانه‌ی شیکیلی در روستای گیلده شهرستان آستانه..... ۱۰۲
- تصویر ۳-۶۵ تعدد اتاق‌ها در خانه آذربانی در محله آفخرای رشت..... ۱۰۴
- تصویر ۳-۶۶ استقرار خانه‌ها در بافت و همسایگی بناها..... ۱۰۵
- تصویر ۳-۶۷ خانه چهاردهی در محله ساغریسازان..... ۱۰۵
- تصویر ۳-۶۸ نمای خانه عالمی در محله نقره دشت..... ۱۰۶

- تصویر ۳-۶۹ تعبیه "در-پنجره" در اتاق مشرف به معبر ۱۰۷
- تصاویر ۳-۷۰ دو نمونه از اجرای دیوار آره کسما ۱۰۸
- تصویر ۳-۷۱ استفاده زیاد از چوب در بناهای قدیمی شهر ۱۰۸
- تصویر ۳-۷۲ تزیینات کله‌شیری و ارسی‌ها در خانه‌ای واقع در روستای سیگارود ۱۱۰
- تصویر ۳-۷۳ هنر انتزاعی نقش بسته بر سرستون‌ها، نمادی پایدار از گیاهان فنا شونده ۱۱۱
- تصویر ۳-۷۴ نقش خورشید بر نرده‌ها، روستای فوشه ۱۱۲
- تصویر ۳-۷۵ الهام‌گیری از طبیعت اطراف برای خلق تزیینات و جاودانه کردن آن ۱۱۲
- تصویر ۳-۷۶ نقش هندسی، بر بافته‌ی حصیر در گیلان ۱۱۳
- تصویر ۳-۷۷ تزیین به منظور زیباسازی محیط زندگی ۱۱۴
- تصویر ۳-۷۸ تزیین سرستون و کله‌شیری‌ها در فضای تالار خانه‌ای در روستای شیرچوپشت ۱۱۵
- تصویر ۳-۷۹ تزیینات در و پنجره در هماهنگی با بافت مجموعه در روستای انبوه ۱۱۵
- تصویر ۳-۸۰ تزیین دیوار خانه در روستای اورماملال ۱۱۶
- تصویر ۳-۸۱ عنصری همانند کروج در سایت به مثابه یک نقطه تجلی می‌یابد؛ روستای دیگه سرا ۱۱۹
- تصویر ۳-۸۲ بام بنا تعیین بخش کلیت آن و ارتباط دهنده‌ی زمین و آسمان ۱۲۰
- تصویر ۳-۸۳ سقف هرمی بنا، فرمی مرکزگرا است ۱۲۲
- تصویر ۳-۸۴ ستون‌های تالار، فضایی پویا و جداره‌ای شفاف تولید می‌کند ۱۲۳
- تصویر ۳-۸۵ ریتم منظم ستون‌ها در ایوان و تالار ۱۲۳
- تصویر ۳-۸۶ ستون‌ها، صفحه‌ای با جداره متخلخل که تکیه‌گاه قاب سازه‌ای است، به‌وجود آورده‌اند ۱۲۴
- تصویر ۳-۸۷ مقیاس انسانی فضا و تناسب ارتفاع در بنایی واقع در روستای سیگارود ۱۲۵
- تصویر ۳-۸۸ فرم اتاق‌ها، تالار و ایوان‌ها ۱۲۵
- تصویر ۴-۱ منظر پشت خانه که محل استقرار عناصر خدماتی است ۱۳۷
- تصویر ۴-۲ تیرهای نگه‌دارنده بام خانه که همانند درختان جنگلی منطقه استقرار یافته‌اند ۱۳۹
- تصویر ۴-۳ هماهنگی معماری بومی با محیط طبیعی ۱۳۹
- تصویر ۴-۴ خانه‌ای با ایوان عریض دارای دو ردیف ستون، واقع در حوالی شفت ۱۴۰
- تصویر ۴-۵ استقرار آزادانه‌ی خانه‌ها در محوطه مسکونی واقع در روستای دهسر ۱۴۱
- تصویر ۴-۶ نمونه‌ای از الیاف گیاهی برای پوشش بام در اکوموزه بالنبرگ سوییس ۱۴۴
- تصویر ۴-۷ حجم کاری زیاد زنان در کشت و عدم پرداختن به صنایع دستی و خانگی ۱۴۷
- تصویر ۴-۹ بنایی در کوهپایه با استفاده فراوان از چوب ۱۴۸
- تصویر ۴-۱۰ مسکن گالی‌پوش در نزدیکی رشت ۱۴۹
- تصویر ۴-۱۱ عدم وجود در، مشکلی برای تعیین حریم به وجود نمی‌آورد ۱۶۰
- تصویر ۴-۱۲ رقص قاسم‌آبادی به عنوان آیینی نمادین از نمایش اقتدار زن در گیلان ۱۶۹
- تصویر ۴-۱۳ فعالیت روزمره‌ی زن در فضای معبر در روستای آق‌اولر ۱۷۴
- تصویر ۴-۱۴ قرارگیری وسایل زندگی فردی در کنار معابر و تداخل مبلمان درونی و بیرونی ۱۷۹
- تصاویر ۴-۱۵ چشم انداز فرهنگی بیان‌گر هویت و کاراکترهای اجتماعی ۱۸۰
- تصویر ۴-۱۶ محوطه‌های مسکونی و استفاده از عناصر مشترک به دلیل خویشی ۱۸۳